

ความสำคัญการได้รับประกันตัวของผู้กระทำความผิดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

บทคัดย่อ

กระบวนการยุติธรรมทางอาญา เมื่อมีความผิดเกิดขึ้น ย่อมมีผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด และเมื่อมีการกล่าวหาว่าผู้ใดกระทำความผิด รัฐมีความจำเป็นที่จะต้องทำการควบคุมผู้กระทำความผิดไว้โดยอาศัยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งเป็นกระบวนการตามกฎหมายที่มุ่งรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม โดยการนำตัวผู้กระทำความผิดทางอาญามาลงโทษภายใต้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลนั้น และเปิดโอกาสให้บุคคลนั้นต่อสู้ข้อกล่าวหาได้อย่างเป็นธรรม ขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงอาจกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙ วรรคสอง บัญญัติว่า "ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย 'ไม่มีความผิด' จึงทำให้มีดุลพินิจของเจ้าพนักงานหรือศาลในการประกันตัว คือ การขอให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาในระหว่างการสอบสวน หรือขอให้ปล่อยจำเลยในระหว่างพิจารณาอุทธรณ์ ฎีกา เป็นการชั่วคราว เนื่องด้วยผู้ต้องหาหรือจำเลยแต่ละคนมีหน้าที่ และความรับผิดชอบต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ซึ่งหากผู้ต้องหาหรือจำเลยโดนกักขัง อาจส่งผลเสียกับตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยและครอบครัว หรืองานที่รับผิดชอบได้ รวมไปถึงการกักขังตัวอาจจะส่งผลเสียต่อชื่อเสียงของผู้ต้องหาหรือจำเลย การปล่อยตัวชั่วคราวจึงเป็นกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง แต่เนื่องจากการอนุญาตให้ประกันตัวหรือปล่อยตัวชั่วคราว ผู้ต้องหา หรือจำเลย เป็นการใช้ดุลพินิจในการอนุญาตให้ปล่อยตัวของเจ้าพนักงานหรือศาล ซึ่งจะมีมาตรฐานในการพิจารณาความหนักเบาแห่งคดีไม่เหมือนกัน ทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจได้รับความไม่เท่าเทียมกันในการได้รับการประกันตัว ปัจจุบันยังมีผู้ต้องหาหรือจำเลยอีกหลายคนที่ยังคงถูกกักขังระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ซึ่งการถูกกักขังนั้น ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจทั้งของผู้ต้องหาเอง และครอบครัวของผู้ต้องหา และส่งผลต่ออิสรภาพของผู้ต้องหา ทำให้ต้องสูญเสียอิสรภาพตั้งแต่ยังมีคำวินิจฉัยชี้ขาดอันเป็นที่สุดของศาล ปัญหาเหล่านี้อาจหมดไป หากมีศึกษาวิจัยอย่างจริงจัง ในเรื่องการได้รับประกันตัว หรือการปล่อยตัวชั่วคราวในกระบวนการยุติธรรมกับหลักกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ ว่าควรมีทิศทางเช่นไร ที่จะสามารถนำไปสู่การจำกัดเสรีภาพเฉพาะผู้ที่กระทำความผิดโดยมิส่งผลเสียต่อผู้ต้องหาที่มีได้กระทำความผิดที่แท้จริง

ดังนั้น รัฐจึงต้องมีกระบวนการที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะตัวจำเลย หรือผู้ต้องหาในคดีอาญา สามารถตรวจสอบกระบวนการยุติธรรมได้ ว่าได้ดำเนินการภายใต้กรอบของกฎหมายหรือไม่ และให้ความเท่าเทียม เรื่องการให้ประกันตัวอย่างทั่วถึงก่อนคดีถึงที่สุด โดยการแก้ปัญหาให้กับผู้ต้องขัง หรือจำเลย ที่ไม่มีหลักทรัพย์ในการขอปล่อยตัวชั่วคราว การกำหนดมาตรฐานในการใช้ดุลพินิจของศาลในการอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว เพื่อให้จำเลย หรือผู้ต้องหาในคดีอาญา ได้มีโอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กระบวนการพิจารณาของศาลและเจ้าพนักงานของรัฐมีความยุติธรรม กฎหมายจะสร้างสันติสุขแก่สังคม ทำให้สังคมเกิดความสงบเรียบร้อย

คำสำคัญ : การได้รับประกันตัวของผู้ต้องหา หรือจำเลย การปล่อยตัวชั่วคราว กระบวนการยุติธรรมทางอาญา